

VÜF projekti „Paneme seaduse kehtima“ tööpealkirjaga kasutajasõbralik keskkond kõigile töörühma kohtumise protokoll

Toimumise aeg ja koht: 27.10.14 kl 11:00-13:15 Eesti Puuetega Inimeste Kojas

Osalesid: Mari Emmus, Ilona Gurjanova, Anneli Habicht, Monika Haukanõmm, Meelis Joost, Jüri Järve, Mailiis Kaljula, Piia Kallas, Teet Kallaste, Priit Kasepalu, Kirke-Anneli Kuld, Kaie Kunst, Helika Saar

Puudusid: Külliki Bode, Herkki Haldre, Martin Medar, Jane Meresmaa-Roos, arhitektide ja arhitektuuriõppe esindajad

Koosolekut juhatas: Meelis Joost

Koosolekut protokollis: Anneli Habicht

Meelis Joost (MJ) teeb sissejuhatuse ja selgitab kohtumise eesmärki. Juhendmaterjal, mis projekti tulemusena valmib, peaks olema üle Eesti kasutatav ning võimaldama paremini konterollida ligipääsetava keskkonna loomist ja levitama universaalse disaini ideed.

Kohalolijate tutvustuse ring.

MKM esindaja Kaie Kunst lisab oma tutvustusele, et MKM-is tegeldakse seoses Riigikogus menetluses oleva uue ehitusseadustikuga uue ligipääsetavuse määruse koostamisega. Seoses planeerimiseseadusega on tekkinud mõned menetluslikud probleemid, kuid uus ehitusseadus koos rakendusaktidega peaks plaani kohaselt jõustuma 01.07.2015. Ligipääsetavuse määrusega, mis muutub suures osas, hakatakse detailselt tööle 2014 a novembri lõpus ja üldpõhimõtted tahetakse saada selgeks 2014 a lõpuks. Uus määrus hakkab MKM nägemuse kohaselt sisaldama üldpõhimõtteid ja standardit. Detailised nõuded kuuluks juhendisse või standardisse. MKM ootab määruse loomiseks sisendit ka sotsiaalpartneritelt. On toimunud kohtumine Tallinna PIKis, koostöösoovi on avaldanud Pimedate Liidu esindaja.

RKAS esindajad Piia Kallas ja Mari Emmus tutvustavad RKAs rolli ligipääsetavuse osas. Selle juhtrühma töö tulemus ehk juhendamaterjalina loodab RKAS konkreetse alusmuudatuste elluviimiseks ja uute projektide töö aluseks

Ilona Gurjanova (IG) selgitab, et universaalne disain ei ole ainult füüsiline ligipääsetavus, vaid ka teenused, info ja kommunikatsioon.

Lastekaisteliidu esindaja Helika Saar lisab, et ligipääsetavuse teemaga haakuvad lastelaagrite ligipääsetavuse teemad jt lastega seotud teemad.

Jüri Järve (JJ) täpsustab, et esindab töörühmas uut organisatsiooni MTÜ Ligipääsetavuse Foorum. MTÜ esimees on Sülvi Sarapuu ja ühing koondab kolme puudeliigi esindajaid: liikumis-, nägemis- ja kuulmispuue. Uue MTÜ esimene töö oli võrdõigusvoliniku büroo ligipääsetavuse kaardistamine. JJ lisab, et tema asendusliige töörühmas on Valeri Falkenberg.

Mailiis Kaljula Maaomavalitsuste Liidust selgitab, et suurimad probleemid on ligipääsetavusega maal, linnades on olukord veidi parem.

Priit Kasepalu (PK) Pimedate Liidust lisab oma tutvustusele, et on töörühma juht, kes valmistab ette soovitusi uueks määruseks MKM-le.

Teet Kallaste (TK) Eesti Vaegkuulkjate Liidust kinnitab, et on olnud varasemates erinevates ligipääsetavuse koostöörühmades ja teemaga tegelenud pikemat aega.

MJ selgitab projekti eesmärgi, mis on siduda eri huvigruppe ligipääsetavuse teema alla, et saavutada olukord, kus ligipääsmatut keskkonda juurde ei tekiks. Viitab kahele dokumendile, mis on töörühma liikmetele saadetud enne kohtumist. Üks dokument määratleb, töögrupi töötamise reglemandi, teine loetleb töögrupi liikmed.

MJ teeb ettepaneku reglement üle vaadata. Töörühma koosolekud peaks toimuma kord kahe kuu jooksul, et aprilliks 2015 saaks valmis eestkoste ehk sekkumisplaan. MJ ootab ettepanekuid täiendavateks töörühma liikmeteks ja koostööpartneriteks. Selgitab, et töörühma koosolekutel osalemisega seotud kulused on võimalik projekti vahenditest hüvitada.

Mailis Kaljula (MK) teeb ettepaneku nimetada töörühm läbivalt ekspertrühmaks. Mailis küsib, mida täpselt tähendab eestkosteplaan, eestkoste.

Monika Haukanõmm (MH) täpsustab, et projekti kontekstis on mõeldud eestkoste all huvikaitset.

Arutelu projektis kasutatavate mõistete üle.

Otsus: töörühma nimetatakse edaspidi ekspertrühmaks ja eestkosteplaani tegevusplaaniks.

Artelu Eesti Rahva Muuseumi (ERM) ligipääsetavuse üle ja võimaluse üle korraldada mõni ekspertrühma koosolek ERM-i objektil.

Arutelu Ülemiste keskuse ligipääsetavuse teemal.

Lastekaitseliidu esindaja (HS) teeb ettepaneku kaastata ekspertrühma liikmete hulga intellektipuudega inimeste liidu esindaja.

Arutelu. MJ täpsustab, et ekspertkomisjon otsustab konsensuse alusel, hääletama ei hakata.

Otsus: Teha ettepanek ekspertrühmaga liitumiseks Margarita Razorjonova Vaimupuudega Inimeste Tugiliidust ja lisada reglementi intellektipuudega inimeste organisatsiooni esindaja.

MJ avaldab kahetsust, et pole veel leitud arhitektide hulgast ekspertrühma liiget. MJ valdab lootust leida arhitektide esindaja järgmiseks ekspertrühma koosolekuks.

IG teeb ettepaneku, et põhiliige võiks olla arhitektide liidust ja asendusliige Tallinna linnaarhitekt.

Lastekaitseliidu esindaja (HS) teeb ettepaneku, et oleks esindaja arhitekthe koolitavast kõrgkoolist. IG nõustub.

Otsus: MJ proovib leida ekspertrühma liikmeks arhitekti, kes on ka õppejõud.

RKAS esindaja (PK) selgitab, et RKAS tegeleb hetkel Eesti Kunstiakadeemia (EKA) uue majaga. Teeb ettepaneku kaasata projekti, ehk isegi piloodina, EKA nende uue maja näitel. RKAS võib teha EKA-le koostööettepaneku.

Otsus: RKAS esindaja uurib koostöövõimalusi EKA-ga.

MJ selgitab, et ekspertrühma ei kaasatud teadlikult muinsuskaitse esindajat.

JJ oponeerib, et muinsuskaitse teema on tähtis. On häid näiteid Lätist ja Leedust, Eesti on selles suhtes tagurlik.

IG ja JJ teevad ettepaneku kaasata ekspertrühma muinsuskaitse temaatika esindaja.

MK teeb ettepaneku kutsuda muinsuskaitse esindaja mõnele koosolekule külalisena.

MJ lubab ettepanekud arvesse võtta.

MJ teeb ettepaneku liikuda reglemendi ja ekspertrühma koosseisu juurest tegevusplaani struktuuri juurde. MJ püstitab küsimuse, kas on hakata koos tegevusplaani koostamisega kohe vaatama konkreetseid inimesi, kes võiks olla kaasatud regionaalsetesse ekspertrühmadesse eemärgiga et kõik elanikkonna grupid oleks kaetud ja nende erilisi vajadusi arvestatakse.

Otsus: tegevusplaani struktuuri viiakse muudatused sisse kohe koosolekul.

IG teeb ettepaneku lisada tegevusplaani struktuuri infograafika osa. Inglise keeles *way-finding*, eesti keeles sildindus või viidandus.

JJ kommenteerib, et sildindus-viidandus on suur probleem.

Arutelu.

Otsus: lisada sildindus-viidandus tegevusplaani struktuuri.

Arutelu uue ligipääsetavuse määruse koostamise ja vana määruse täitmise jälgimisega seotud projekti ülesannete teemal.

JJ teeb ettepaneku kirjeldada tegevusplaani raamistikus uue määruse teksti loomisel osalemine.

MKM esindaja (KK) nõustub, et uue määruse loomine on tähtsam.

Otsus: jäetakse tegevuskava struktuuri nii vana täitmise jälgimine kui lisatakse uue loomine.

JJ kommenteerib, et uue määrusega on oht, et võib tekkida olukord, kus ehitusseadus määrustega võetakse vastu, aga standardit veel ei ole ja ehitajad hakkavad tekkinud juriidilist tühimikku ära kasutama.

MKM esindaja KK vastab, et tegemist on kogumiga, miinimum peab olema kehtestatud. Muutuvate asjade nt abivahendite koht võiks olla standardis, mida oleks ka jooksvalt lihtsam muuta. Üritame MKM-s tagada, et ei oleks mitmeti tõlgendamise viise, halvaks näiteks et „õhutemperatuur ruumis peab tagama mugava olemise“.

PK küsib, kes koostab standardi.

KK vastab, et standardi koostab Eesti Standardikeskus. Võimalik ka tõlkida ja mugandada mõne mujal kehtiva standardi eeskujul, kui peetakse asjakohaseks.

PK küsib, kas standardite koostamine on MKM järgmise aasta (2015) plaanis.

JJ kommenteerib, et praegune määrus on numbrite ehk konkretiseerituse poolest päris hea.

KK vastab ja kommenteerib, et numbrilised kriteeriumid ei lähe uuest määrusest päris välja, asjakohased jäetakse sisse. Võetakse aluseks kehtiv määrus ja vaadatakse, mida annab üle tõsta ja mida on vaja lisada. Näiteks ei hõlma praegune määrus üldse kuulmispuude temaatikat, see on vaja uude lisada.

MH väljendab muret sõna „soovituslik“ esinemise üle juhendites. MH küsib, kuidas seda tõlgendada.

KK vastab, et „soovituslik“ tähendab „soovituslikku“. Nõudeks jääb miinimum. Kõik, mis ületab miinimumi, saab olema soovituslik.

MJ küsib, kui praegu kehtiv määrus kehtib avalikus kasutuses olevatele ruumidele, mis on uued või täisrenoveeritavad, kas uue määrusega on plaanis hõlmata ka näiteks eluruume, kortermaju.

KK vastab, et määrusesse jäävad avalikud ruumid, see põhimõte jääb samaks. Määrus ei hakka laienema füüsilistele isikutele.

MJ teeb ettepaneku, et määrusega kehtestataks kortermajadele alates nt kolmandast korrusest ligipääsetavuse nõue.

Arutelu.

(RKAS esindajad PK ja ME lahkuvad varem).

KK kommenteerib, et see teema on lahtine ja väga kompleksne. Põhimõte on siiski, et riik ei sekku eraomandi investeeringutesse. Ei oska veel midagi positiivset öelda selle nõude lisamise kohta.

IG toob näiteid Euroopast, kus on kaasatud Euroopa rahasid, et ehitada mõned ligipääsetavad piloot-elumajad.

KK lisab, et minister Palo veab üürimajade teemat, võib-olla see on koht, kuhu annab need teemad juurde panna.

MJ teeb ettepaneku kaaluda võimalust teha seminar või ümarlaud nendele kinnisvaraarendajatele, kes on huvitatud ligipääsetava keskkonna loomisest.

JJ teeb ettepaneku panna tegevuskava üldisesse eesmärki sisse Euroopa rahasid kasutavad projektid jälgimine ligipääsetavuse aspektist.

Otsus: MJ uurib välja, kuidas on vastav tänane nõue/printsiip sõnastatud Euroopa poolt.

JJ küsib, kuidas on mõeldus tulevikus, peale projekti lõppu, ligipääsetavuse ekspertide tegevus, kas vabatahtlikena.

MJ kommenteerib, et projekti lõpufaasis, viimasel 5-6-l kuul on võib-olla võimalik eksperte toetada. Ekspertühm saab teha ettepanekuid, kuidas selliseid tegevusi tulevikus rahastada.

KK täiendab, et uues ehitusseadustikus jääb järelvalve teostamine riikliku tehnilise järelvalve ameti ja kohaline omavalitsuste rolliks, seal ei muutu ilmselt midagi, kuigi täna esineb valdkonnas proboleeme.

JJ kirjeldab hea näitena Tallinna näidet ehitusjärelvalve ja ligipääsetavuse eksperdi koostööst. Alates kevadest 2014 on JJ Tallinna linna palgal ja käib kohapeal objektide ligipääsetavust üle vaatamas. JJ peab seda efektiivseks lähenemiseks. Varem, 2010 kuni 2014 kevadeni kasutati Tallinna Liikumispuuetega Inimeste Liidu ekspertide arvamusi läbi sotsiaal- ja tervishoiuameti tellimuste.

MJ lisab, et projekti tulemusena tahetakse saavutada, et sellised praktikad tekivad ka teistes Eesti piirkondades. Initsiaator võib olla ka disainerite hulgast või KOV-ide hulgast, ei pea olema puudega inimene.

PK teeb ettepaneku, et tulevased ligipääsetavuse eksperdid peaks saama koolituse erinevate puudeliikide (eri)vajaduste lõikes.

IG osutab, et eksperdi töö peab olema töö ja ei saa olla vabatahtlikkuse alusel. Toob näite Serbiasst, kus on asutus, mis annab ligipääsetavuse alast tasulist nõu. Kliendid on näiteks pangad, riigiasutused ja neil on väga palju tööd.

JJ täiendab, et tema ühing ka võtab selle eest tasu, 25-45 eurot nõuande eest ja keegi pole seni nurisenud.

PK lisab, et tellijal peab olema kindlus, et ta saab kvaliteetset nõu.

MK püstitab küsimuse, kas Tallinna eksperdid on valmis nõustama näiteks Võru objektide suhtes?

IG täiendab küsimust, kas Astangu PTAK on regionaalsed rakukesed.

MH vastab, et Astangul ei ole regioonides nõustajaid, Tallinnast sõidab nõustaja vajadusel kohale. MH lisab, et Astangul on kodude kohanduste, mitte niivõrd avalike ruumide kohanduste teema.

JJ teeb ettepaneku võtta mõni maakond või vald piloodiks projekti raames. Et kujundada mudel, mille põhjal näidata plusse ja miinuseid.

Tehakse ettepanek lisada tegevuskava struktuuri alaplokki „suhtumise kujundamine“ õppekavade täiendamine.

HS teeb ettepaneku, et „teadlikkuse tõstmine ühiskonnas“ võiks olla „suhtumise kujundamise“ asemel tegevuskava struktuuris alaploki 2.4 nimi.

Otsus: Helika Saar võtab 2.4 alaploki ümbersõnastamise enda peale.

Arutelu tegevuskava eesmärkide ja ülesannete struktuuri üle.

MJ vaatab dokumendi üle ja saadab välja uue versiooni.

Arutelu Elluviimise meetodite sisu ja järjestuse üle.

MH küsib, milles võiks seisneda KOV-ide kasu antud projektist.

MK vastab, et KOV-id vajavad raha ligipääsetava keskkonna loomiseks/kohandamiseks. KOV-id on taodelnud selleks projektirahasid, aga pole saanud. MK teeb ettepaneku viidata antud probleemile ÜRO puuetega inimeste konventsiooni täitmise aruandes.

MH nõustub, et saab viidata küll.

MJ püstitab küsimise ekspertrühma järgmise kohtumise koha ja aja kohta. Üks võimalus on kohtuda ERM-is, Tartus.

Arutelu.

Otsus: MJ teeb doodle keskkonda paar pakkumist järgmise koosoleku ajaks novembri lõpus.

MJ algatab arutelu tegevuskava struktuuri sisupunktide koostamise kohta.

Arutelu.

Otsus: MJ koostab tegevuskava struktuurile esialgse sisuteksti ja seejärel vaadatakse ekspertrühmas tekst koos üle.

Koosoleku juhataja:

(nimi, allkiri)

Koosoleku protokollija:

(nimi, allkiri)